

روش تکثیر انبه

اصغر علیمردانی

دفتر میوه‌جات گرمسیری و نیمه‌گرمسیری معاونت امور باغبانی وزارت کشاورزی، تهران

انبه (Mungo) متعلق به خانواده Anacardiaceae، و از جنس *Mangifera* و از گونه *indica* است. میوه آن شفت و جزو نباتات گرمسیری می باشد. منشأ این گیاه هندوستان است و این کشور در سال ۱۹۹۰ با تولیدی معادل ۹۵۰۰۰۰۰ تن در صدر جدول کشورهای تولید کننده قرار داشته است. انبه در سراسر جهان اغلب به وسیله بذر تکثیر می شود. ممکن است بذر آن چند جنینی (Polyembryonic) و یا تک جنینی (Monoembryonic) باشد. درختان بذری خیلی بزرگ هستند و ذیر محصول می دهند ولی درختان پیوندی شکل هندسی مناسب دارند، معمولاً پاکوتاه هستند و در مدت کوتاهی نیز به بار می نشینند. برای تکثیر انبه از روش خوابانیدن هوایی یا Air layering با استفاده از هورمون IBA با غلظت ۱۰۰۰۰ ppm نیز می توان استفاده کرد. با اینکه تکثیر با قلمه مشکل است ولی تحت شرایط خاص می توان با به کار بردن هورمون IBA این کار را انجام داد و برای تکثیر انبه از پاجوش درختان مادری نیز می توان استفاده کرد. در مورد کاشت بذر، چون قوه نامیه (Viability) بذرها پایین (کمتر از ۲۰ تا ۳۰٪) است باید بلافاصله بعد از برداشت میوه کاشته شوند. برای عملیات پیوند انبه می توان از پیوند شاخه (Grafting) و پیوند جوانه (Budding) استفاده نمود. برای پیوند جوانه می توان از پیوند شکمی T مستقیم و یا T وارونه و یا پیوند قاشی (Chip Budding) استفاده کرد. سن پایه ممکن است از چند هفته تا بیش از یک سال متفاوت باشد، ولی این روش نسبت به روشهای مختلف پیوند سرشاخه از موفقیت کمتری برخوردار است. روشهای مختلف پیوند شاخه عبارتند از: ۱- پیوند جانبی یا Side or Veneer grafting، ۲- Stone grafting و ۳- Soft wood grafting